د درنو مشرانو ، عالمانو او پوهانو ژورې خبرې

ليکنه او ټولونه: اروابښاد ميرزا علم حميدي

ترتيب کوونکی: انجنير عبد القادر مسعود

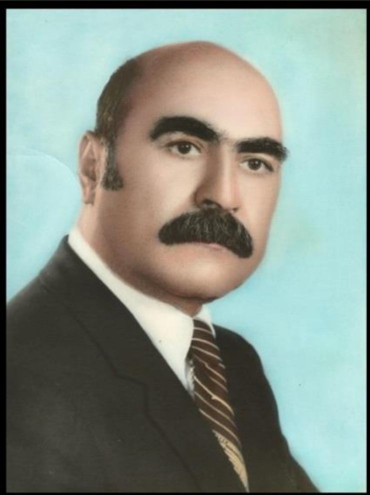

ترتيب کوونکی: انجنير عبد القادر مسعود

اروابښاد ميرزا علم حميدي

اروانښاد میرزاعلم حمیدي د پښتو د معاصر ادب هوډمن، تکړه لیکوال، ادیب، ژباړونکي او شاعر

زموږ په هیواد کې د تاریخ په بیلابیلو پړاوونو کې د ادبي، فرهنګي او سیاسي حالاتو، د ټولنیز او انساني ژوند مختلفو پیښو او حوادثو زموږ پښتنانه له پښتو ادب او هنر له رنګینې نړۍ څخه لرې ساتلي وو، خوبیا هم زموږ لیکوالو او شاعرانو د خپل استعداد او ریاضت په هڅو د ویاړنې، سربښندنې، میړانې او تل پاتې اتلولۍ تر څنګ دا ثابته کړې ده، چې دوی د افغانانو د حقوقو په دفاع کې ټینګه او نه پخلا کیدونکې مبارزه کړې ده او په دې لاره کې یې هر ډول ستونزې، کړاوونه، ستړې ستومانې زغملي دي او د خپل قلم، علم او لوړو خیالونو او فکرونو په وسیله یې د علم، ادب او هنر ډیوې روښانه او ځلانده ساتلې دي. یو له دغو نومیالیو او نوښتګرو لیکوالو او شاعرانو له ډلې څخه اروانښاد میرزا علم حمیدي وو. دی د پښتو ژبې پیژندل شوې، پر هیواد او هیوادوالو مین لیکوال، غښتلې ژباړونکې، با احساسه ادیب او تکړه شاعر وو.
اروانښاد میرزا علم حمیدي د عبدالحمید زوی وو. دی پر(۱۳۲۰) لمریز کال د زمري میاشتې پرشلمه نیټه د خوست ولایت د اسماعیل خیلو قوم د (ډډوالو) په کلي کې زیږیدلی دی. ده خپلې لومړۍ زده کړې پر (۱۳۳۳ل) کال د اسماعیل خیلو او مندوزیو په ښوونځي کې سرته رسولې دي، خو د لوړو زده کړو لپاره کورنۍ ستونزو ورسره یاري نه ده کړې.

حمیدي صاحب له ډیر پخوا څخه د ادب سره مینه لرله او په دې لاره کې یې ډیرې لیکنې د هیواد په بیلابیلو مطبوعاتو، ورځپاڼو، جرایدو او مجلو کې خپرې شوې دي. او همدا رنګه د ده یو شمیر سیاسي لیکنې د ډډوال، ښکارندی، او کلیوال په نومونو هم خپاره شوې دي، خو ده د پښتو ادبي نثر د ودې او پرمختګ لپاره خپلو ژباړو او لیکنو ته نوی خوند او نوی رنګ ورکړ او نوې لاره یې غوره کړه چې د ده هلې ځلې په دې برخه کې د قدر او ستاینې وړ دي.د ده د علمي، ټولنیز، ادبي او فرهنګي آثارو نه یو اثر د ژورې خبرې په نوم یادیږي، چې په دې اثر کې د یو شمیر درنو مشرانو، عالمانو او پوهانو علمي،ټولنیز، اخلاقي، ادبي او هنري خیالونه او فکرونه په ډیر ښکلي او ظریفانه شکل انځور شوي دي.ما د دغې اثر نه یو شمیر ژورې خبرې په انځوریز شکل ترتیب کړئ دي ستاسو د ادب مینه والو پام ورته را اړوم.

په ډیر درنښت او ادبي مینه:انجنیرعبدالقادرمسعود

اروانښاد میرزاعلم حمیدي د پښتو د معاصر ادب هوډمن، تکړه لیکوال، ادیب، ژباړونکي او شاعر

زموږ په هیواد کې د تاریخ په بیلابیلو پړاوونو کې د ادبي، فرهنګي او سیاسي حالاتو، د ټولنیز او انساني ژوند مختلفو پیښو او حوادثو زموږ پښتنانه له پښتو ادب او هنر له رنګینې نړۍ څخه لرې ساتلې وو، خوبیا هم زموږ لیکوالو او شاعرانو د خپل استعداد او ریاضت په هڅو د ویاړنې، سربښندنې، میړانې او تل پاتې اتلولۍ تر څنګ دا ثابته کړې ده، چې دوی د افغانانو د حقوقو په دفاع کې

ټینګه او نه پخلا کیدونکې مبارزه کړې ده او په دې لاره کې یې هر ډول ستونزې، کړاوونه، سترې ستومانې زغملي دي او د خپل قلم، علم او لوړو خیالونو او فکرونو په وسیله یې د علم، ادب او هنر ډیوې روښانه او ځلانده ساتلې دي. یو له دغو نومیالیو او نوښتګرو لیکوالو او شاعرانو له ډلې څخه اروانښاد میرزا علم حمیدي وو.دی د پښتو ژبې پیژندل شوې، پر هیواد او هیوادوالو مین لیکوال، غښتلي ژباړونکې ، با احساسه ادیب او تکړه شاعر وو. اروانښاد میرزا علم حمیدي د عبدالحمید زوی وو. دی پر(۱۳۲۰) لمریز کال د زمري میاشتې پرشلمه نیټه د خوست ولایت د اسماعیل خیلو قوم د (ډډوالو) په کلي کې زیږیدلی دی. ده خپلې لومړۍ زده کړې پر (۱۳۳۳ل) کال د اسماعیل خیلو او مندوزیو په ښوونځي کې سرته رسولې دي، خو د لوړو زده کړو لپاره کورنۍ ستونزو ورسره یاري نه ده کړئ.

حمیدي صاحب له ډیر پخوا څخه د ادب سره مینه لرله او په دې لاره کې یې ډیري لیکنې د هیواد په بیلابیلو مطبوعاتو ، ورځپاڼو ، جرایدو او مجلو کې خپرې شوې دي. او همدا رنګه د ده یو شمیر سیاسي لیکنې د ډډوال، ښکارندی، او کلیوال په نومونو هم خپاره شوې دي، خو ده د پښتو ادبي نثر د ودې او پرمختګ لپاره خپلو ژباړو او لیکنو ته نوی خوند او نوی رنګ ورکړ او نوې لاره یې غوره کړه چې د ده هلې ځلې په دې برخه کې د قدر او ستاینې وړ دي.د ده د علمي، ټولنیز، ادبي او فرهنګي آثارو نه یو اثر د زورې خبرې په نوم یادیږي، چې په دې اثر کې د یو شمیر درنو مشرانو ، عالمانو او پوهانو علمي،ټولنیز، اخلاقي، ادبي او هنري خیالونه او فکرونه په ډیر ښکلي او ظریفانه شکل انځور شوې دي.ما د دغې اثر نه یو شمیر زورې خبرې په انځوریز شکل ترتیب کړئ دي ستاسو د ادب مینه والو پام ورته را اړوم.

په ډیر درنښت او ادبي مینه: انجنیر عبدالقادر مسعود

ښکلا او هنر:

* ښکلا داسې سپېڅلې میلمه دی چې هر چیرې لاړ شي خلک یې درناوی او عزت کوي. (ګوته)

***

* د ښکلا سره چې سپېڅلتیا نه وي د داسې ګل په شان ده چې عطر او بوی نه لري.

(ویکتورهوګو)

***

* په هر ځای کې چې ښکلا په دعوا لاس پورې کړي د ویاند ژبه ګونګیږي.

(شکسپیر)

***

* د ښځې ښکلا باید د هغې د بدن په تناسب پرتله نه کړای شي بلکه باید د هغې اغیزې ته پاملرنه وشي. (مادام دولامبر)

لیکنه او ټولونه: میرزا علم حمیدي

ترتیب کوونکی: انجنیرعبدالقادر مسعود

ښکلا او هنر:

* ښکلا د لږ وخت ظلم دی. (سقراط)

***

* بې له درنښت څخه د ښځې ښکلا د کب د چنګک په شان ده چې دواړه سرونه یې په تار پورې نه وي نښتي. (امرسن)

***

* لکه څنګه چې سخته لوږه هر ډول ډوډی خوندوره کوي همدا ډول د ځوانۍ یاغي غریزې او مستۍ ته هم هره ښځه ښکلې ښکاریږي. (دشتی)

***

* ښکلا یوه منطقي پیښه ده چې وړوکې یې سترګې، ستر یې زړه او نتیجه یې شور او شوق دی.

***

* د ښځې ښکلا داسې تیره چاړه ده چې د ماشوم په لاس کې وي هم د ده له پاره او هم د نورو له پاره خطرناکه ده. (متل نازی)

ترتیب کوونکی: انجنیرعبدالقادرمسعود

لیکنه او ټولونه: میرزا علم حمیدي

ښکلا او هنر:

* ښکلا د سترې دښتې په شان ده چې لاروی په کې سرګردان دی خو هرې خوا ته چې ځي ښکلې جنت به ويني. (هالندی شاعر)

***

* که چيرې هنرمند د خپل هنر له پاره نوي نوښتونه پيدا نه کړي هغه هنر په خپل لاس وژني.

***

* هنر او پوهه د ښه او لوړ ژوند د پيژندګلوۍ وسيله ده.

ترتيب کوونکی: انجنير عبدالقادر مسعود

ليکنه او ټولونه: ميرزا علم حميدي

لرغوني نصيحتونه:

* خپله خوله دې ملامت کوي او شونډې په تا شهادت ورکوي.

***

* او به ډبرې سولوي.

***

* د حکمت ارزښت له لال څخه زيات دی.

***

* ژبه دې له بدۍ وساته او شونډې دې له مکر جنو خبرو.

***

* څوک يې چې په او ښکو وکري، په سندرو به يې وريبي.

ليکنه او ټولونه: ميرزا علم حميدي

ترتيب کوونکی: انجنير عبدالقادر مسعود

لرغوني نصيحتونه:

* څښتن تعالی له شپږو شيانو کرکه لري بلکه اوه شيان مکروګڼي لکه:

کبرجنې سترګې او درواغجنه ژبه. هغه لاسونه چې د بې ګناه خلکو وينې بهوي. هغه زړه چې د فسادونو، نووښتګر وي. هغه پښې چې د زيان رسولو په لاره کې چټکې وي. هغه شاهد چې په درواغو پيل وکړي او هغه څوک چې د ورونو په منځ کې د بې اتفاقۍ تخم کري.

***

* کم عقل سړی په هره خبره باور کوي خو هوښيار سړی په خپلو کړو کې بيړه نه کوي.

***

* درواغجن سړی نانداري او ګيلې پاشي او ټول دوستان د يوه، بل نه جلا کوي.

ليکنه او ټولونه: ميرزا علم حميدي
ترتيب کوونکی: انجنيرعبدالقادرمسعود

لرغوني نصيحتونه:

* ښه ښځه د ميړه تاج دی.
* خوشال زړه د تندرستۍ دارو دي خو مات زړه هډوکي وچوي.

***

* کم عقل سړي ته چوپتيا د حکيم ارزښت ورکوي.

***

* چې د لاسه دې پوره وي خپلې ښيګڼې له وړ خلکو مه دريغ کوه.

***

* د حکيم زوی خپل پلار سرلوړ کوي.
* څوک چې د نيکۍ په ځای بدي کوي هغه به هميشه د تورې بلا سره لاس او ګريوان وي.

ليکنه او ټولونه: ميرزا علم حميدي
ترتيب کوونکی: انجنيرعبدالقادرمسعود

د درنو مشرانو، عالمانو او پوهانو ژورې خبرې:

* ستر سړی څلور صفتونه لري: کميني (خاکساري، تواضع)، ادب، مهرباني او عدالت.
* کبر او کينه د زړو ښو صفتونو مخ توروي.
* د چا سره چې ځان منته او ځان غوښتنه پيدا شي، هغه بربادیږي.
* د ښښنې فضيلت د قدرت په وخت کې مالومیږي.
* کينه د سړي قدر ورکوي، حاسد هر چا ته سپک ښکاري.
* ستر خلک لږې خبرې کوي او زيات عمل کوي.
* ښوونکی بايد څلور شيان ولري لکه: پوهه، ښه کړه وړه، رښتيا او سپيڅلتيا.
* ستر سړی هميشه ارام دی او کوچنی سړی هميشه ناکرار.
* که پوهیږې په خپله خبره ټينګ ودریږه، که نه پوهیږې ووايه چې نه پوهیږم دغه د پوهې ثبوت دی.
* څوک چې خپل ورور ته بربادي غواړي، هغه په زړه کې د اور لمبې غښتلې کوي.
* يو د خپلو ستايلو په فکر کې دی او بل د خپلو غوښتنو. لومړی د خپلې غلطۍ نه ډاریږي او دوهم د خلکو له غوسې نه.

لیکنه او ټولونه: میرزا علم حمیدي
ترتيب کوونکی: انجنير عبدالقادر مسعود

د درنو مشرانو، عالمانو او پوهانو ژورې خبرې:

* پوهه د خلکو پيژندنه ده.
* هوشيار هغه دی چې هميشه په خپل ځان واکمن وي.
* فکر او عقل دوه لوی لوی دريابونه دي. حکمت او پوهه ملغلری دي.
* که غواړې چې ژوند وکړې په ځان کې دې ګرانښت او سپيڅلتيا پياوړې کړه. ځکه چې کينه هميشني مرګ دی.
* څوک چې روغ او سليم عقل لري هغه په غيبت او پروپاګنډو باور نه کوي.
* سپيڅلی زړه د طلايي لوښي په شان کلک او بريالی دی.
* دروغ که په طلايي ليک وليکل شي، بيا هم دروغ دي.
* څوک چې په شک او ترديد کې دي د ارامۍ او نيکمرغۍ نه بې برخې دي.
* ستر سړي له درو شيانو نه ډډه کوي: په ځوانۍ کې له شهوت څخه، په پاخه عمر کې له جنګ څخه او په زوړ والي کې له ځان غوښتنې څخه.
* څوک چې د خپلو هوسونو غوښتونکي دي، د بيړۍ په شان په طوفاني درياب کې لاهو شي.
* په دې مه خوریږه چې ولې لوړ مقام ته نه يې رسيدلی، په دې وخوریږه چې ولې دې د لوړ مقام لياقت نه دی پيدا کړئ.

لیکنه او ټولونه: میرزا علم حمیدي
ترتيب کوونکی: انجنير عبدالقادر مسعود

اخلاق، وجدان او سپېڅلتیا:

* ادب لګښت نه لري خو هر شی اخیستلی شي. ((لاوی متناجیو))

***

* له علومو او صنایعو څخه زیات اخلاق ته اړ یو. ((سعد زغلول پشا))

***

* څوک چې اخلاق و نه لري هغه انسان نه دی. ((شامغور))

***

* لږ صبر وکړه چې زر نتیجې ته ورسیږې.

***

* که چیرې موږ خپلې کوچنۍ غلطۍ په ځان منو، مانا یې دا ده چې د سترو غلطیو څخه ځانونه ژغورو.

***

* قناعت هغه کیمیا ده چې هر شي ته ورولګیږي، هغه طلا کیږي. ((فرانکلن))

* نیکي داسې شی دی چې ولسوال بې وسلې کوي. ((لارکوردر))

لیکنه او ټولونه: میرزا علم حمیدي

ترتیب کوونکی: انجنیر عبدالقادر مسعود

اخلاق، وجدان او سپېڅلتیا:

* د رښتینی ایمان سره باید داسې اور موجود وي چې د بدګومانۍ چټل خلي، بوټي وسوځوي او په ایرو یې بدل کړي. ((فرانسیس بایکون))

***

* اصیلتوب ستره نیکمرغي ده خو باید داسې ښه کړه وړه وکړو چې د اصلیت پوښتنې ته اړتیا نه وي. ((لابروير))

***

* قار څرګند او تیریدونکی دی خو کینه تل تر تله او، ورانوونکی ده. ((لاربروير))

* قار لومړی لیونتوب دی او، وروسته پښیمانتوب دی. ((منوچهر))

***

* غوړه مالي او چاپلوسي د زړونو هغه چټلي ده چې زموږ ځان منو رامنځ ته کړې ده. ((لارو شغو کولر))

***

لیکنه او ټولونه: میرزا علم حمیدي

ترتیب کوونکی: انجنیر عبدالقادر مسعود

اخلاق، وجدان او سپېڅلتیا:

* د یوه ځنډن ملت د اخلاقو سمول دومره مشکل دي لکه د خیږې لرګی چې رنګ کوې. ((پیتا ګور))

***

* پاک او سپېڅلي عادتونه د نا لایقو او خرابو خلکو په راشه، درشه ناوړي کیږي. ((فلشیه))

***

* غوړه مالي و یونکي او ، اوریدونکي دواړه بې لارې کوي.

***

* انساني اخلاق دومره نه دي کمزوري شوي چې د ښې ښوونې او روزنې له امله ښه نه شي. ((بایکون))

***

* د غوړمالو او چاپلوسو خلکو ژوند په هغو کسانو پورې تړلی دی چې د چاپلوسۍ او غوړه مالۍ پیرودونکي دي. ((لافونتین))

لیکنه او ټولونه: میرزا علم حمیدي

ترتیب کوونکی: انجنیر عبد القادر مسعود

اخلاق، وجدان او سپېڅلتیا:

* د حکمت او انصاف لومړی ګام په خپل کمعقلتوب او بې کتې کړو، وړو باندې اقرار کول دي. ((شامغور))

***

* هغه څوک چې په لومړی ځل نصیحت و نه مني، څه موده وروسته به پښیمانی په لوړه بیه واخلي. ((لرداوبری))

***

* کله چې موږ په خپلو نیمګړتیاوو پوه شو او د سمون له پاره یې هڅې وکړو نو د پرمختګ له پاره مو لومړی ګام اوچت کړ.

***

* د کبر او ځان منني حس په ټولو کې یو ډول دی خو توپیر یې په څرګندولو کې دی.

* کله چې د نورو د ښو اخلاقو ستاینه کوو په حقیقت کې د خپلو لوړو احساساتو درناوی کوو. ((لارو شغورکولر))

***

لیکنه او ټولونه: میرزا علم حمیدي

ترتیب کوونکی: انجنیر عبد القادر مسعود

اخلاق، وجدان او سپیڅلتیا:

* د نیمګړتیاوو او عیبونو پیژندل ترهنرلیدلو ښه دی.((دیل کارنګی))

* د ښو اخلاقو څښتن د ټولنې روح دی.((امرسون))

***

* د اخلاقو معیار هر وخت یو ډول نه دی د اخلاقو معیارونه د اقتصادي او ټولنیزو پرمختګونو د اوښتون سره بدلون مومي، ډیرو شیانو ته مو چې پرون ټکې وهلې نن د کرکې په سترګه ورته ګورو او ملنډې پرې وهو.((فتحی الرملی))

***

* دمرستی او سخاوت ارزښت په زیاته ورکړه کې نه دی بلکې ارزښت یې د ورکړې په وخت کې دی.((لابرویر))

***

* زه هغو کسانو ته چې غواړي بریالي شي داسې وایم: په ځان کې دې ښه اخلاق وروزه !((ابرهوبرد))

لیکنه او ټولونه: میرزاعلم حمیدي

ترتیب کوونکی: انجنیرعبدالقادرمسعود

اخلاق، وجدان او سپیڅلتیا:

* په هر ځای کې ډیر خلک وینم چې په خپلو کارونو کې یې ماتی خوړلی ده، د ژوند په ډګر کې یې سر ټیټ دی او څیره یې د غم دوړو پټه کړې ده، د خلکو په منځ کې شرمنده دي او هر څوک په سپکه سترګه ورته ګوري، سبب یې دا دی چې دوی د ښو اخلاقو په قدر او ارزښت نه دي پوه شوي.((ډاکتر ماردون))

***

* هیڅوک مجبور نه دي چې په دې ستره نړۍ کې دې هرومرو عالم او پوه وي خو په ټولو خلکو دا فرض ده چې صادق او رښتیني وي.((سربنجامن رودیارو))

***

* د لوړ وجدان خاوندان د غره په شان دي، غره ته چې هر څومره ورنیږدې کیږې سترتوب او پایښت یې څرګندیږي.

***

* د سپیڅلتیا او صداقت استازی وجدان دی.

لیکنه او ټولونه: میرزاعلم حمیدي

ترتیب کوونکی: انجنیرعبدالقادرمسعود

اخلاق، وجدان او سپېڅلتیا:

* وجدان د انسان په شتو کې ستره پانګه ده.

***

* وجدان د خدای اواز دی او په هر سپېڅلي زړه کې څښتن تعالی وجدان پیدا کړی دی.

***

* د رښتیني وجدان خاوندان خپلې نیمګړتیاوې نه پټوي.

***

* د لوړ وجدان خاوندان د رښتینوالۍ پلویان دي.

***

* هغه خوند چې د وجدان په سوتره ګۍ کې دی په بل شي کې نه شته.

***

* د لوړ وجدان خاوندان هڅه کوي چې ټولنه د فضیلت، کرامت او کمال په لور بوزي.

لیکنه او ټولونه: میرزا علم حمیدي

ترتیب کوونکی: انجنیرعبدالقادرمسعود

ځان مننه او کبر:

* روان شناسان په دې باور دي چې د انسانیت لومړی پړاو، ځان پیژندل دي.

((قاموس اخلاق))

* ځان منته د رښتیا او مشورې په وړاندې ولاړه ده.

((قاموس اخلاق))

* په خپل ځان ویاړ کول او تر نورو خلکو ځان زیات او لوړ ګڼل ستر کم عقلتوب دی.

((قاموس اخلاق))

* د ټولو بربادیو سر چینه کبر دی او د کبر سرچینه هم کم عقلتوب دی.

((قاموس اخلاق))

* که له ډېرو خلکو سره د کبر ناروغی نه وای، په ډېرو کوچنیو کارونو کې به بریالي شوي وای.

لیکنه او ټولونه: میرزا علم حمیدي

ترتیب کوونکی: انجنیرعبدالقادرمسعود

ځان مننه او کبر:

* د نړۍ خلک ځیني هوښیاران دي، ځیني کم عقلان او ځیني لیونیان، دا ټول جنګونه او مخالفتونه ځکه دي چې نه ټول خلک لیونیان دي او نه ټول خلک هوښیاران.

***

* ځان مننه ځان وژنه ده.

***

* د کم عقل سړي عزت کول داسې دي لکه چې ترخه بوټي ته اوبه ورکوې، ترخه بوټي ته چې هر څومره اوبه ورکړې دومره ترخیږي. ((شیخ ابو سعید))

***

* کبر او غرور په ټولو کې یو ډول دی خو توپیر یې په څرګندولو کې دی.

***

* څوک چې ټول ژوند د نورو سره لاس او ګریوان دی هغه کبرجن دی. ((قاموس اخلاق))

لیکنه او ټولونه: میرزا علم حمیدي
ترتیب کوونکی: انجنیرعبدالقادرمسعود

پښتو متلونه :

* دکبر کاسه، نسکوره ده.
* کبرجن د خدای دښمن دی.
* د کبر اخیر زوال دی.
* کبر د ناپوهۍ او هلاکت پیل دی.
* د کبر سر ټیټ دی.
* کبر داسې خواږه دي چې اخیر خپل زیښبونکې وژني.
* خوار کبرجن د خدای دښمن دی.

***

خوشحال خان ختک وایي:

نیستي هستي ده که ته پوهیږې
لویي پستي ده که ته پوهیږې
بده تر هر څه په دا جهان کې
خود پرستي ده که ته پوهیږې

لیکنه او ټولونه: میرزا علم حمیدي
ترتیب کوونکی: انجنیرعبدالقادرمسعود

پوهنه او روزنه:

* د هغې ټولنې خلک د اخلاقو او انسان پالنې لوړو پوړيو ته رسيږي چې په خپل هيواد کې عمومي ښوونه او روزنه ولري. ((اخلاق روحي))
* ښه روزنه د نيکمرغۍ او برياليتوب پړاو ته د رسيدو پيل دی.
((اخلاق روحي))
* پوهنه او ښه اخلاق د بدن او وينو په شان دی، د ښو اخلاقو نه پرته پوهنه د هغه بدن په شان ده چې وينې نه لري او يا په بله وينا د ښو اخلاقو ژوند پوهنه ده او د پوهنې ارزښت ښه اخلاق دي. ((اخلاق روحي))
* پوهنه مرغلرې دي او ښه اخلاق هنر دی. ((اخلاق روحي))
* د جهل او بې عقلۍ څخه بل ستر مصيبت نه شته، يوازې پوهنه ده چې په ټولو ستونزو برياليۍ کيږي ، هر څوک کولای شي چې خپل غښتلتوب په پوهنه کې ولټوي. ((اخلاق روحي))
* هغه ټولنه نيکمرغه ده چې کړه وړه يې د پوهنې او علم پر بنسټ ولاړ وي د خپلو پوهانو او عالمانو درناوې وکړي ځکه چې هر پوه او عالم د ګرانښت او درناوې وړ دي.

ليکنه او ټولونه: اروانښاد مرزا علم حميدي
ترتيب کوونکی: انجنير عبدالقادر مسعود

پوهنه او روزنه:

* پوهنه او روزنه د غوره اخلاقو لور ته لار پرانيزي.
* پوهنه او روزنه د لوړو اخلاقو سرچينه ده.
* پوهنه او روزنه د ښه اخلاقو لارښوونکې ده.
* پوهنه د انسان فکر بشپړ کوي.
* پوهنه او روزنه انسان ته د پرمختګ جرءت او قوت وربښي.
* په کمزورو ماغزو باندې ټولې بدبختۍ برى مومي او لوستي ماغزه په ټولو بدبختيو باندې برى مومي.
* پوهنه او روزنه د کبر او ځان منني سره نه پخلا کيږي.
* په نړۍ کې د پوهنې او علم په شان ګټوره خزانه نه شته

پښتو متلونه:

* پوهنه تر سرو زرو زيات ارزښت لري.
* کوم کار چې توره نه شي کولای، قلم يې کولای شي.
* قلم د افکارو ترجمان دی.
* اول زده کړه، بيا کوژده کړه.

❁ ❁ ❁

ليکنه او ټولونه : اروانښاد مرزا علم حميدي
ترتيب کوونکی : انجنير عبدالقادر مسعود

د درنو مشرانو، عالمانو او پوهانو ژورې خبرې

* پوهه د خلکو پیژندنه ده.
* ستر خلک لږې خبرې کوي او زيات عمل کوي.
* ربښتيا وايه او سم عمل کوه، وحشيان او ځنګليان به دې هم قدر وکړي.
* دا خوندونه ډېر ګټور دي: ساز او ميلمستيا، د دوستانو خير غوښتل او د پوهانو سره ناسته، ولاړه.
* ستر سړی له درو شيانو نه ډډه کوي: په ځوانۍ کې له شهوت څخه، په پاخه عمر کې له جنګ څخه، او په زوړ والی کې له ځان غوښتنې څخه.
* که پوهيږې په خپله خبره ټينګ ودرېږه، که نه پوهيږې ووايه چې نه پوهيږم دغه د پوهې ثبوت دی.
* څوک چې خپل ورور ته بربادي غواړي، هغه په زړه کې د اور لمبې غښتلې کوي.
* يو د خپلو ستايلو په فکر کې دی او بل د خپلو غوښتنو، لومړی د خپلې غلطۍ نه ډارېږي او دوهم د خلکو له غوسې نه.
* په دې مه خوږېږه چې ولې لوړ مقام ته نه يې رسيدلی، په دې وخوږېږه چې ولې دې د لوړ مقام لياقت نه دی پيدا کړی.
* په دې مه خپه کېږه چې ولې مشهور نه يې، په دې خپه شه چې ولې دې د شهرت وړتيا نه ده پيدا کړی.

ليکنه او ټولونه: اروانښاد مرزا علم حميدي

ترتيب کوونکی: انجنير عبدالقادر مسعود

د درنو مشرانو، عالمانو او پوهانو ژورې خبرې

* ستر سړی څلور صفتونه لري لکه: کميني، ادب، مهرباني او عدالت.
* کبر او کينه د زړو ښو صفتونو مخ توروي.
* ستر سړی هميشه آرام دی او کوچنی سړی هميشه نا کرار.
* څوک چې روغ او سليم عقل لري هغه په غيبت او پروپاګندو باور نه کوي.
* که غواړې چې ژوند وکړې په ځان کې دې ګرانښت او سپېڅلتيا پياوړې کړه ځکه چې کينه هميشني مرګ دی.
* ته خپلو ښيګڼو ته دوام ورکړه، نور به هم ښه شي ځکه د ښو خلکو بدن د باد او د بدو خلکو بدن د ونو په شان دی کله چې باد الوزي وانښه مجبور دي چې خپل سرونه ټيټ کړي.

ليکنه او ټولونه: اروانښاد مرزا علم حميدي

ترتيب کوونکی: انجنير عبدالقادر مسعود

د درنو مشرانو، عالمانو او پوهانو ژورې خبرې د مور د درناوي او مقام په اړه:

* زما د ږیرې څه نا څه نیمایي ویښتان سپین شوي وو خو کله چې مور زما په اړه خبرې کولې، خلکو داسې فکر کاوه چې زوی یې کوچنی هلک دی چې د مور شیدې رودي. ((اناتول فرانس))

* مور آسماني فرشته ده چې خدای د لنډې مودې له پاره جسم ورکړې دی. ((دومیستر))

* د ماشوم ښه او بد کړه وړه ټول په مور پورې اړه لري. ((ناپلیون))

* اې مورې! تل تر تله به د یوه سپیڅلي او ځلیدونکي ستوري په شان په آسمان کې وې ((ایمرمان))

* یوازې مور گرانښت او نیکمرغي پیژني، په هغو خلکو مې ډیر زړه خوږیږي چې د مور په نیکمرغۍ نه پوهیږي. ((شامپسو))

* مور په یوه لاس زانگو، زنگوي او په بل لاس جهان ښوروي. ((ناپلیون))

* مور هغه آسماني فرشته ده چې په ډیره خوږه ژبه خپل ماشوم نازوي او په غیږ کې یې په مینه او محبت روزي.

لیکنه او ټولونه: اروانښاد مرزا علم حمیدي

ترتیب کوونکی: انجنیر عبدالقادر مسعود

د درنو مشرانو، عالمانو او پوهانو ژورې خبرې د مور د درناوي او مقام په اړه:

* اې د مور گرانښته چې د ټولو محبتونو څخه سپیڅلې یې، زما ژبه ستا د لویۍ له ستایلو، نه عاجزه ده. ((و. هاوف))

* د هیواد، د ودانۍ او ترقۍ لپاره د نورو پریمانو شیانو تر څنگ تر ټولو زیات د سپیڅلو میندو پالنې او روزنې ته اړ یو. ((ناپلیون))

* د چا چې د ماشومانو د زانگو پړې په لاس کې دي، دوی د هغو کسانو په پرتله چې د حکومت واکې یې په لاس کې دي زیات گټور او اغیزمن دي. ((اسمایلز))

* گرانې مورې! کله چې د خپل ژوند د دفتر پاڼې د یادداښتونو په گوتو را اړوم او لیرې کیږم ستا نوم ښه وینم، آن داسې ځای ته رسیږم چې ستا له نوم پرته بل شی نه وینم.

* مور د ښتنوالۍ ښکارندوی ده، د هغې رضا د خدای رضا ده باید د خدای رضا تر لاسه کړو.

* زما د ږیرې څه نا څه نیمایي ویښتان سپین شوي وو خو کله چې مور زما په اړه خبرې کولې، خلکو داسې فکر کاوه چې زوی یې کوچنی هلک دی چې د مور شیدې رودي. ((اناتول فرانس))

لیکنه او ټولونه: اروانښاد مرزا علم حمیدي

ترتیب کوونکی: انجنیر عبدالقادر مسعود